

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜ. ΑΥΤΟΔ. ΛΑΡΙΣΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ: κ. ΝΟΜΑΡΧΗ

ΛΑΡΙΣΑ: 8-10-1995

Αρ. Πρωτ.: 837

ΠΡΟΣ: Όπως Π.Δ.

Ο Ν Ο Μ Α Ρ Χ Η Σ Λ Α Ρ Ι Σ Α Σ

Εχοντας Υπόψη:

1. Το Ν.1739/1987 " Διαχείριση των υδατικών πόρων"
2. Το Π.Δ. 256/1989 " Άδεια χρήσης νερού"
3. Τις εκάστοτε ισχύουσες κανονιστικές αποφάσεις μας για την προστασία των υπογείων υδάτων του Νομού μας.
4. Το Ν.1474: Τροποποίηση του υδρυτικού Νόμου του ΓΕΩΤΕΕ άρθρο 2 παρ.2
5. Την προφορική εισήγηση του Αντινομάρχη κ. Χονδρονάσιου για νομιμοποίηση παρανόμων γεωτρήσεων στο Νομό μας.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε

Συγκροτούμε τριμελή Επιτροπή αποτελούμενη από τους κ.κ.
α. Στεργιόπουλο Δήμο, Δντή της Δνσης Αγροτικής Ανάπτυξης Λάρι-
σας.

- β. Λόκα Ηλία, Δντή της Δνσης Ε Β Λάρισας και
γ. Γκούμα Κων/νο, Πρόεδρο του Περιφερειακού Παραρτήματος ΓΕΩΤΕΕ
Κεντρικής Ελλάδος.

Εργο της Επιτροπής αυτής θα είναι η είσηγηση στην Επιτρο-
πή του πρωτογενούς τομέα καθήκην αρμόδια, για τα μέτρα προ-
στασίας του υπόγειου υδατικού δυναμικού του Νομού Λάρισας, το
πρόβλημα της ανόρυξης παρανόμων γεωτρήσεων και η δυνατότητα
νομιμοποίησης ορισμένων κατηγοριών εξ αυτών.

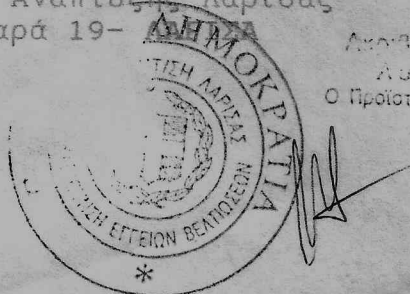
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ:

1. Μέλη Επιτροπής
2. Δνση ΕΒ Λάρισας
3. Δνση Αγροτικής Ανάπτυξης Λάρισας
4. ΓΕΩΤΕΕ- Μανδηλαρά 19-

Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ

Διορθές αντίγραφο
Αυθημερόν
Ο Προϊστάμενος Γραμματείας

ΦΛΩΡΟΣ

Κων/νος Ελ. Γκούμας - Γεωπόνος
Πρόεδρος Δ.Ε του Περιφ/κού Παραρτήματος Κεντρ. Ελλάδος του ΓΕΩΤΕΕ

Λάρισα 2 Φεβρουαρίου 1996

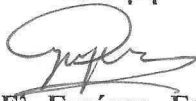
Ταχ. Δ/ση : Μανδηλαρά 19 - 41122 - ΛΑΡΙΣΑ
Τηλέφωνα : 041- 256295
FAX : 041- 255309

ΠΡΟΣ : Τον Νομάρχη Λάρισας κ. Ι. Φλώρο

ΚΟΙΝ : ΓΕΩΤΕΕ /Κ.Ε

Σας στέλνω συνημμένα τις θέσεις και προτάσεις μου για το πρόβλημα της ορθολογικής διαχείρισης και προστασίας των υδατικών πόρων και την δυνατότητα νομιμοποίησης παράνομων γεωτρήσεων στο Ν. Λαρισας, στα πλαίσια του έργου της επιτροπής που συγκροτήσατε με την αριθμ. 837/3-10-95 απόφαση σας.

Με τιμή

Κων. Ελ. Γκούμας - Γεωπόνος

Πρόεδρος Δ.Ε ΓΕΩΤΕΕ /Κ.Ε

**ΘΕΣΕΙΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΓΕΩΤΕΕ/ Κ.Ε Κ. ΚΩΝ. ΕΛ. ΓΚΟΥΜΑ**

**ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΓΕΩΤΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ Ν. ΛΑΡΙΣΑΣ.**

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Ο υποφαινόμενος ορίσθηκα - σύμφωνα με την αριθμ. 837/3-10-95 απόφαση του Νομάρχη Λάρισας - μέλος τριμελούς επιτροπής η οποία «θα εξετάσει το πρόβλημα της ανόρυξης παράνομων γεωτρήσεων και τη δυνατότητα νομιμοποίησης ορισμένων κατηγοριών εξ αυτών».

Αφού έλαβα υπόψη μου τις θέσεις του ΓΕΩΤΕΕ / Κ.Ε (Επιστημονική Επιτροπή Διαχείρισης Υδατικών Πόρων), για το θέμα της ορθολογικής διαχείρισης των υπόγειων νερών της Θεσσαλίας, καθώς και την από 1-2-1996 εισήγηση των άλλων δύο μελών της επιτροπής, (με την οποία συμφωνώ σε αρκετά σημεία), και επειδή θεωρώ ότι η δυνατότητα νομιμοποίησης παράνομων γεωτρήσεων δεν πρέπει να εξετασθεί μεμονωμένα και ανεξάρτητα από το γενικότερο πρόβλημα της ορθολογικής διαχείρισης και προστασίας των υπόγειων υδατικών πόρων του Νομού και της Θεσσαλίας, διατυπώνω τις παρακάτω δικές μου απόψεις και προτάσεις για το θέμα, με τις οποίες στοιχειοθετώ και την συνολική μου θέση, ότι όχι μόνο δεν πρέπει να γίνει νομιμοποίηση οποιασδήποτε μορφής παράνομων ή «παράτυπων» γεωτρήσεων στο Ν. Λάρισας, αλλά και ότι πρέπει να ληφθούν πρόσθετα μέτρα προστασίας των υπόγειων υδατικών πόρων του νομού και της Θεσσαλίας.

ΙΙ. Η ΥΠΕΡΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ .

α. Γενικά.

Από τα πιεζόμετρα και την παρακολούθηση τους (Από τις Υπηρεσίες του Υπ. Γεωργίας) τα τελευταία 20-25 χρόνια , προκύπτει ότι το σύνολο των υπόγειων υδροφορέων του Ν. Λάρισας - εκτός από ελάχιστες περιοχές - βρίσκεται σαφώς κάτω από καθεστώς υπερεκμετάλλευσης, αφού υπάρχει σημαντική από (7-25) και συστηματική ταπείνωση της στάθμης από χρόνο σε χρόνο και ταυτόχρονη δυσκολία αναπλήρωσης των αποθεμάτων.

Σχεδόν σε όλες τις ζώνες, αντλήθηκαν και εξακολουθούν να αντλούνται ετησίως, ποσότητες από τους υπόγειους υδροφορείς νερού πολύ περισσότερες από εκείνες που μπορεί να ανανεωθούν από την ανατροφοδοσία αυτών κάθε υδρολογικό έτος.

Από την επισταμένη μελέτη των υπαρχουσών μελετών και εργασιών, βλέπει κανείς το μεγάλο υδατικό πρόβλημα του Ν. Λάρισας γενικά και ξεχωρίζει ειδικότερα τους κινδύνους που επίκεινται εάν δεν γίνει **ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΧΡΗΣΗ** των υπογείων νερών τα οποία επισημαίνεται ότι είναι ελλειμματικά και δεν επαρκούν να καλύψουν τις συνολικές υδατικές ανάγκες του. Έχουν προταθεί κατά καιρούς τρόποι και μέθοδοι για την αξιοποίηση καθώς και μέτρα προστασίας αυτών των υπογείων νερών, που όμως στην πράξη δεν εφαρμόστηκαν.

Η ανόρυξη πολυαρίθμων γεωτρήσεων (απροσδιόριστος αριθμός - πιθανόν πλέον των 12.000) με τάση να αντλήσουν νερά και να αρδεύσουν όλο και περισσότερες εκτάσεις γης, δημιούργησαν την σημερινή κατάσταση στα υπόγεια νερά, που είναι ποσοτικά εξαντλημένα και ποιοτικά υποβαθμισμένα, όπως φαίνεται τούτο από την αξιολόγηση και ανάλυση των υπαρχόντων στοιχείων.

Γενικά αν η υπερεκμετάλλευση συνεχισθεί με αυτό τον ανεξέλεγκτο ρυθμό και δεν ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα περιορισμού των αντλήσεων, θα οδηγηθούμε προοδευτικά σε εξάντληση του υπόγειου αυτού πλούτου του Ν. Λάρισας και

σύντομα θα υπάρξουν δυσάρεστες περιβαλλοντικές επιπτώσεις που μπορεί να προκαλέσουν ακόμη και ΠΛΗΡΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑ-ΣΤΡΟΦΗ σε επιμέρους τμήματα του .

Οι ποσότητες νερού που μπορεί να μας αποδώσουν τα υπόγεια υδροφόρα είναι περιορισμένες και δεν επαρκούν να καλύψουν τις αρδευτικές ανάγκες όλων των καλλιεργουμένων πεδινών εκτάσεων. Η επιμονή να υπεραντλούνται τα υπόγεια νερά με συνεχή ανόρυξη υπεράριθμων υδρογεωτρήσεων, δεν λύνει το οξύ αρδευτικό πρόβλημα, αλλά αντίθετα δημιουργεί μεγαλύτερα προβλήματα και χειροτερεύει την όλη κατάσταση.

Πέρα όμως από τους κινδύνους και τα γενικότερα περιβαλλοντικά ή άλλα προβλήματα που δημιουργεί η υπερεκμετάλλευση των υπόγειων υδατικών πόρων, δημιουργούνται σοβαρά (κυρίως οικονομικά) προβλήματα στους αρδευτές, από την ταπείνωση της στάθμης τους κάτω από τον στρόβιλο των αντλιών ή και κάτω από τον πυθμένα της γεώτρησης. Απαιτείται συνήθως η προσθήκη νέων τμημάτων(στελέχη) ή ενδεχομένως η κατασκευή νέας βαθύτερης γεώτρησης και σε κάθε περίπτωση αυξημένο κόστος άντλησης νερού.

Υπολογίζεται ότι στο Ν. Λάρισας, τα τελευταία 10 χρόνια αντικαταστάθηκαν περίπου 2.500 γεωτρήσεις, οι οποίες με μέτριους υπολογισμούς (3 εκατ. δρχ. / γεώτρηση + επιπλέον εξοπλισμός αντλίας), επιβάρυναν με πολλά δις δρχ. την εθνική μας οικονομία.

β. Η αδυναμία προστασίας των υπόγειων υδατικών πόρων από την πολιτεία (έλλειψη πολιτικής βούλησης) και από τους φορείς.

- Οι κατά καιρούς Νομάρχες της Λάρισας (από το 1987 - 1996), προσπάθησαν κατά κανόνα να ισορροπήσουν μεταξύ της ανάγκης να υπάρχουν κάποια μέτρα προστασίας (με κανονιστικές αποφάσεις που υπέγραφαν μετά από εισηγήσεις των Υπηρεσιών) και μεταξύ των ισχυρών πιέσεων που δεχόταν και συνεχίζουν να

δέχονται από μεμονωμένους αγρότες ή φορείς (Κοινοτάρχες, Προέδρους Συν/σμών κλπ,) αλλά και πολιτικούς (βουλευτές) ή κομματικούς παράγοντες.

Είναι προφανές ότι η ισορροπία αυτή παραβιάσθηκε σε βάρος της προστασίας των υπόγειων υδατικών πόρων, αφού για να εξυπηρετηθούν τα πιεστικά αυτά αιτήματα, συχνά τροποποιήθηκαν οι κανονιστικές αποφάσεις, και τα μέτρα προστασίας αναθεωρήθηκαν ή έγιναν χαλαρότερα.

Οι Νομάρχες, ανάλογα με την συγκυρία της εποχής (ανομβρία-λειψυδρία), την ευαισθητοποίηση τους στο πρόβλημα και υπό την πίεση των αγροτών και των φορέων τους, προσπάθησαν να ελέγξουν την κατάσταση, άλλοτε θέτοντας απαγορεύσεις και περιορισμούς σε ολόκληρες περιοχές και ομάδες αγροτών (στρέμματα, αποστάσεις κ.λ.π.), και άλλοτε με τροποποιήσεις των κανονιστικών αποφάσεων (χωρίς επιστημονική τεκμηρίωση ή με φωτογραφικό τρόπο), προκειμένου να υπηρετήσουν την λογική της ικανοποίησης πιεστικών αιτημάτων συγκεκριμένων περιοχών ή ατόμων.

Οι κεντρικές υπηρεσίες (Υπ. Γεωργίας - ΥΒΕΤ), δεν παρεμβαίνουν ουσιαστικά στο απαράδεκτο αυτό φαινόμενο της καταστρατήγησης των κανονιστικών αποφάσεων, συνήθως παρακολουθούν αμέτοχοι και αμήχανοι την κατάσταση, **δεν παίρνουν θέση, ή ενεργούν ως "Πόντιος Πιλάτος"** και αφήνουν ανεξέλεγκτους τους Νομάρχες και τις υπηρεσίες, αφού δέχονται ουσιαστικά ότι η κάθε περιοχή μπορεί να καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την πολιτική που θα ακολουθήσει για ένα μείζονος σημασίας θέμα όπως είναι η διαχείριση των υδάτινων πόρων που αφορά και έχει επιπτώσεις σε περιοχές ευρύτερες από τα διοικητικά όρια ενός νομού.

γ. Χορήγηση (παράτυπων - παράνομων) αδειών γεωτρήσεων από Νομάρχες (χωρίς εισήγηση ή με αρνητική εισήγηση των Υπηρεσιών).

Στο πνεύμα αυτό που περιγράφεται παραπάνω, οι Νομάρχες τροποποιούν, καταστρατηγούν τις ίδιες τους τις αποφάσεις, ή τις ερμηνεύουν χαλαρά. Συχνά αίρουν τις απαγορεύσεις και χορηγούν κατά παρέκκλιση ή κατ' εξαίρεση άδειες ανόρυξης γεωτρήσεων σε απαγορευμένες περιοχές, ή χορηγούν άδειες χωρίς να υπάρχουν καν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στις κανονιστικές αποφάσεις (ελάχιστες αποστάσεις από άλλες γεωτρήσεις, ελάχιστη συνεχόμενη έκταση κλπ.).

Το εκπληκτικό αλλά πραγματικό αυτό γεγονός της καταστρατήγησης των κανονιστικών αποφάσεων από τους ίδιους τους Νομάρχες - που τις είχαν υπογράψει - και της χορήγησης αδειών κατά παρέκκλιση ή κατ' εξαίρεση, χωρίς την σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων επιτροπών, και υπηρεσιών (ΔΕΒ, ΥΒΕΤ, κ.λ.π.), δείχνει τον βαθμό πιέσεων που ασκήθηκαν κατά καιρούς και συνεχίζουν να ασκούνται για το θέμα αυτό.

Ειδικότερα στο Ν. Λάρισας, από το 1991 μέχρι σήμερα και με τα στοιχεία που διαθέτω, χορηγήθηκαν περισσότερες από 60 άδειες ανόρυξης γεώτρησης των παραπάνω κατηγοριών, οι οποίες είναι παράτυπες (πιθανόν και παράνομες).

Το γεγονός αυτό που έγινε γνωστό στους αγρότες και τους φορείς τους, δημιούργησε δυσμενείς εντυπώσεις σε βάρος της προσπάθειας που γινόταν τα τελευταία 20 χρόνια για την προστασία του υπόγειου υδατικού δυναμικού στο Νομό, περιέπλεξε δε ακόμη περισσότερο το σύνθετο πρόβλημα της αξιοπιστίας της δημόσιας διοίκησης και του κράτους δικαίου που αντιμετωπίζει τους πολίτες του με ισονομία και δικαιοσύνη.

ΙΙΙ. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΓΕΩΤΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΛΑΡΙΣΑΣ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ.

α. Ιστορικό.

Το πρόβλημα των παράνομων γεωτρήσεων στο Νομό Λάρισας, δημιουργήθηκε τα τελευταία 20-25 χρόνια, εξαιτίας της μεγάλης ζήτησης νερού, της έλλειψης μεγάλων συλλογικών αρδευτικών έργων και από την αδυναμία της Πολιτείας να εφαρμόσει τα μέτρα προστασίας του υπόγειου υδατικού δυναμικού που η ίδια έπαιρνε από το 1970. Η έλλειψη πολιτικής βούλησης, οι αδυναμίες της Δημόσιας Διοίκησης & η μεγάλη ζήτηση αρδευτικού νερού, είναι οι αιτίες που δημιούργησαν το πρόβλημα και διευκόλυναν η οδήγησαν εκατοντάδες αγρότες στην ανόρυξη παράνομων γεωτρήσεων (χωρίς νόμιμη άδεια ή με την παραβίαση ουσιαστών όρων της άδειας).

Παρά το γεγονός ότι σήμερα η ανόρυξη γεωτρήσεων επιτρέπεται μόνο σε λίγες περιοχές του νομού υπό προϋποθέσεις, εντούτοις καθημερινά ανορύσσονται πολλές παράνομες γεωτρήσεις στο νομό από τις οποίες μόνο ένας μικρός αριθμός από αυτές διαπιστώνεται, και καταγράφεται, συνήθως αφού ανορυχθούν και μετά από καταγγελίες θιγομένων πολιτών. Ορισμένες από τις καταγγελίες που συσσωρεύονται καθημερινά στην Δ/νση ΕΒ, εξετάζονται μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα με αυτοψία της αρμόδιας επιτροπής, συντάσσεται ειδικό πρακτικό και εκδίδεται από τον Νομάρχη (μετά από εισήγηση της Δ.Ε.Β.) απόφαση καταστροφής της παράνομης γεώτρησης.

Κατά της απόφασης αυτής έχει την δυνατότητα να προσφύγει ο ενδιαφερόμενος στον Υπουργό Γεωργίας και εν συνεχεία κατά της απόφασης του Υπουργού Γεωργίας στο Συμβούλιο Επικρατείας. Κατά το χρονικό αυτό διάστημα - που ξεπερνά τα 2 χρόνια - δεν παίρνεται κανένα μέτρο για την παράνομη γεώτρηση και ο κάτοχός της την χρησιμοποιεί κανονικά αρδεύοντας τις εκτάσεις του, ανεξάρτητα αν βλάπτει όσους έχουν κοντά γεωτρήσεις ή αν θίγει συνολικά τους υπόγειους υδροφορείς της περιοχής.

Αλλά και σε όσες περιπτώσεις δεν συντρέχουν οι παραπάνω περιορισμοί ή έχουν εξαντληθεί οι χρονοβόρες αυτές διαδικασίες, **πάλι η Πολιτεία δεν είναι σε θέση να πάρει μέτρα, αφού δεν υπάρχει συνήθως πολιτική βούληση, δεν**

προβλέπονται διαδικασίες και δεν δημιουργήθηκαν οι απαραίτητοι μηχανισμοί (συνεργείο καταστροφής με τεχνικά μέσα, εισαγγελική κάλυψη κλπ.).

Είναι χαρακτηριστικό ότι από τις δεκάδες διαπιστωμένες παράνομες γεωτρήσεις που εκκρεμούν και βρίσκονται σε διάφορα στάδια της διαδικασίας η έχουν "παγώσει", μόνο μία (1) γεώτρηση έχει καταστραφεί τα τελευταία είκοσι(20) χρόνια από την Πολιτεία.

β. Η αντιμετώπιση του προβλήματος των παράνομων γεωτρήσεων από την Πολιτεία μέχρι σήμερα.

Από πλευράς Πολιτείας η αντιμετώπιση - στις λίγες περιπτώσεις εγκαίρων καταγγελιών - ήταν η χειρότερη δυνατή, έγινε ανοργάνωτα και με αναποτελεσματικό τρόπο. Οι Νομάρχες δεν υλοποιούν τις τελεσίδικες αποφάσεις για καταστροφή παράνομων γεωτρήσεων, αλλά ούτε και εφαρμόζουν τον νόμο που δίνει την δυνατότητα επιβολής διοικητικών μέτρων.

Οι χρονοβόρες διαδικασίες τόσο στην διαπίστωση των παραβάσεων και την επιβολή διοικητικών ποινών, όσο και στην εκδίκαση των ενστάσεων στα προβλεπόμενα όργανα (Νομάρχη, Υπουργό Γεωργίας, Συμβούλιο Επικρατείας κλπ), αλλά και η έλλειψη πολιτικής βούλησης από τους Νομάρχες για την επιβολή αυστηρών διοικητικών μέτρων (χρηματικά πρόστιμα, κατάσχεση γεωτρυπάνων, καταστροφή των παράνομων γεωτρήσεων κλπ.), είχαν σαν αποτέλεσμα να αποθαρρύνουν και αυτούς τους ελάχιστους πολίτες, φορείς ή όργανα αστυνόμευσης που έδειξαν το ενδιαφέρον τους για την προστασία των υδατικών πόρων.

Κοινή είναι η διαπίστωση, ότι από την παρέμβαση τους όχι μόνο δεν υπήρξε πρακτικό αποτέλεσμα αλλά αντίθετα τους εξέθεσε στους συμπολίτες τους και στις μικρές κοινωνίες της υπαίθρου.

γ. Αδιαφορία οργάνων αστυνόμευσης .

Οι υπηρεσίες αστυνόμευσης (Αγροφυλακή- Αστυνομία) στο σύνολό τους, δεν μπόρεσαν (συχνά λόγω έλλειψης προσωπικού), ή δεν θέλησαν (λόγω συμπάρστασης προς τις τοπικές κοινωνίες) να ελέγξουν τις όποιες παραβάσεις ή παρανομίες που αφορούσαν την τήρηση των κανονιστικών αποφάσεων και την προστασία των υπόγειων υδροφορέων του Νομού. Αντίθετα ανέχθηκαν ή συχνά αδιαφόρησαν για τα περισσότερα περιστατικά ανόρυξης παράνομων γεωτρήσεων. Η ανυπαρξία αστυνόμευσης στην ύπαιθρο, κυρίως εξαιτίας της αναποτελεσματικότητας της Αγροφυλακής και η αδυναμία πρόληψης ή έστω καταστολής (στις ελάχιστες επεμβάσεις της), οφείλεται σε ένα βαθμό στις οργανωτικές ή διοικητικές αδυναμίες της Πολιτείας, οφείλεται όμως και στην έλλειψη ενδιαφέροντος, στις διάφορες παρεμβάσεις (κυρίως πολιτικές) και συχνά - σύμφωνα με ανώνυμες καταγγελίες - σε προσπάθειες συγκάλυψης των οργάνων της.

Καμία ουσιαστική και έγκαιρη ενέργεια δεν γίνεται, που θα οδηγούσε τον παραβάτη (αγρότη και γεωτρυπανιστή) στο αυτόφωρο και θα ματαίωνε την απόπειρα ανόρυξης παράνομης γεώτρησης.

δ. Η αντιμετώπιση του προβλήματος από τους αγρότες, από τους φορείς τους και από την Τοπ. Αυτοδιοίκηση.

- Ουσιαστική όμως συμμετοχή στην ανοχή ή συγκάλυψη των παρανομιών και στην αδυναμία ελέγχου της κατάστασης, είχαν και οι ίδιοι οι αγρότες οι οποίοι δεν αντιλήφθηκαν ή δεν θέλησαν να αντιληφθούν (λόγω ιδίου συμφέροντος), το μέγεθος και την σοβαρότητα του προβλήματος. Αυτό φαίνεται από την απροθυμία τους να καταγγείλουν ή να επιβεβαιώσουν καταγγελίες παρανομιών και από το γεγονός των πολλών ανώνυμων καταγγελιών.

Το ίδιο ισχύει για την τοπική αυτοδιοίκηση και τους άλλους φορείς αγροτών (Συνεταιρισμούς, ΤΟΕΒ κλπ), οι οποίοι στο σύνολό τους - πλην ελαχίστων εξαιρέσεων - αδιαφόρησαν, αντέδρασαν χλιαρά ή αντέδρασαν ανάλογα με το ποιος

έκανε την παράβαση (αν ήταν ή όχι ψηφοφόρος ή προσκείμενος κομματικός τους φίλος).

ε. Αθωωτικές αποφάσεις δικαστηρίων για τις ανорύξεις παράνομων γεωτρήσεων.

Το σύνολο των αποφάσεων των δικαστηρίων - για τις λίγες περιπτώσεις παράνομων γεωτρήσεων που φθάνουν στη δικαιοσύνη - είναι για διάφορους λόγους αθωωτικές.

στ. Η νομιμοποίηση των παράνομων γεωτρήσεων (1981 και 1986) και οι συνέπειες της.

Ενδεικτικό της αλλοπρόσαλλης πολιτικής που εφαρμόσθηκε στον τομέα της διαχείρισης των υπογείων υδάτινων πόρων, είναι το γεγονός της μαζικής νομιμοποίησης από την Πολιτεία παράνομων γεωτρήσεων (το 1981 και το 1986) και των πολλών προσπαθειών για νομιμοποίηση που έγιναν μέχρι σήμερα και συνεχίζονται στις μέρες μας από την Ν.Α, οι οποίες όμως δεν καρποφόρησαν λόγω αντίθεσης των υπηρεσιακών παραγόντων ή κυρίως λόγω αξεπέραστων νομικών προβλημάτων.

Στο παρελθόν (1981 και 1986), οι όποιες διοικητικές ρυθμίσεις που έγιναν για νομιμοποίηση και ηλεκτροδότηση των παράνομων γεωτρήσεων, έλυσαν μεν τα προβλήματα ενός αριθμού αγροτών, δεν συνετέλεσαν όμως στην καλλίτερη προστασία του υπόγειου υδατικού δυναμικού.

Η κατάσταση χειροτέρευσε (σημαντική πτώση της στάθμης) και οδήγησε στην "3η γενιά" παράνομων γεωτρήσεων, από αγρότες που ενθαρρύνθηκαν από την πολιτική της Πολιτείας στον τομέα αυτό.

Η πρακτική αυτή, δηλαδή της κατά καιρούς νομιμοποίησης παράνομων γεωτρήσεων, εδραίωσε στους πολίτες την πεποίθηση ότι η ανόρυξη παράνομης γεώτρησης χωρίς άδεια, και η καταστράτηγηση των όρων και προϋποθέσεων της άδειας (διάμετρος

γεώτρησης, θέση, και αποστάσεις από άλλες γεωτρήσεις κλπ.), είναι παραβάσεις της νομοθεσίας μας χωρίς ιδιαίτερη σημασία και συνέπειες, αφού κάποια χρονική στιγμή η Πολιτεία θα νομιμοποιήσει τις όποιες αυθαιρεσίες τους.

Στην πράξη αυτό που τελικά συνέβη, είναι η επιβράβευση όσων αγνοούν, παραβιάζουν ή καταστρατηγούν τις κανονιστικές αποφάσεις και τους ισχύοντες νόμους, ενώ αντίθετα οι νομοταγείς πολίτες που περιμένουν να εξυπηρετηθούν με νόμιμο τρόπο, ουσιαστικά τιμωρήθηκαν από την Πολιτεία με το να μην έχουν σήμερα την δυνατότητα χρήσης νερού, σε αντίθεση με άλλους πολίτες οι οποίοι "τόλμησαν" και "δικαιώθηκαν" από την ίδια την Πολιτεία !

Γενική είναι η εκτίμηση ότι στο σοβαρό θέμα, των παράνομων γεωτρήσεων και της προστασίας του υπογείου υδατικού δυναμικού, δεν πήραν θέση ούτε οι πολίτες (αγρότες κλπ.) οι οποίοι αδιαφόρησαν επειδή είχαν έλλειψη ενημέρωσης και παιδείας, ούτε οι φορείς (όπως Κοινότητες, ΤΟΕΒ κλπ), πλην ίσως ελαχίστων εξαιρέσεων όταν θιγόταν ατομικά τους ή άλλα γενικότερα συμφέροντα. Αντίστοιχα κοινωνικά φαινόμενα - όπως τα αυθαίρετα κτίσματα - παρότι δεν θίγουν άμεσα ατομικά ή ευρύτερα συμφέροντα, αντιμετωπίστηκαν από την πολιτεία, τους φορείς και τους πολίτες, περισσότερο συγκροτημένα και ώριμα, από ότι τα προβλήματα των παράνομων γεωτρήσεων που θίγουν άμεσα και μεμονωμένους πολίτες (μείωση παροχής ιδιωτικής γεώτρησης) και ευρύτερα συμφέροντα (π.χ. ολόκληρη λεκάνη, υδρευτικές γεωτρήσεις, κ.λ.π.).

Οι ελάχιστες εκ των υστέρων και συχνά ανώνυμες καταγγελίες (σε σχέση με τον σοβαρό αριθμό των παρανομιών) δείχνουν ότι η κοινωνία μας δεν ήταν ώριμη να αναλάβει την ευθύνη αυτή και ότι δεν πίστεψε στην ανάγκη προστασίας του πολύτιμου αγαθού που λέγεται νερό.

IV. ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ (& Ν. ΛΑΡΙΣΑΣ) .

1. ΕΚΦΡΑΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣΗΣ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ.

Για να εξασφαλισθεί η σωστή αξιοποίηση των υδατικών πόρων και η ποιοτική και ποσοτική διατήρηση του "Εθνικού αυτού κεφαλαίου", σε κατάσταση που να επιτρέπει την κάλυψη των αναγκών των γενεών που θα ακολουθήσουν, πρέπει να γίνουν σοβαρές προσπάθειες χάραξης εθνικής στρατηγικής με μακροχρόνια προοπτική και να αντιμετωπισθούν τα υφιστάμενα προβλήματα που προέκυψαν από την διαχείριση των υδατικών πόρων μέχρι σήμερα.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ορθολογικής διαχείρισης και προστασίας των υδατικών πόρων Θεσσαλίας και όχι μόνο του Ν. Λάρισας, είναι αναγκαία η λήψη σειράς μέτρων, για τα οποία όμως προαπαιτείται η έκφραση πολιτικής βούλησης σε όλα τα επίπεδα (Τ.Α., Ν.Α., Συναρμόδια Υπουργεία).

1α. ΜΕΤΡΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ, ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ Κ.Λ.Π. (Τροποποίηση νομοθεσίας, έκδοση Π.Δ., Υπουργικών αποφάσεων, αποφάσεις νομαρχιακών συμβουλίων κ.λ.π.).

2α. ΜΕΤΡΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΡΓΩΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ.

Για τον έλεγχο της δύσκολης αυτής κατάστασης στον τομέα της προστασίας των υπόγειων υδατικών πόρων, εκτός των νομοθετικών ρυθμίσεων, απαιτείται η λήψη σειράς διοικητικών - οργανωτικών μέτρων, για την οργάνωση και στελέχωση των υπηρεσιών, με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι αποτελεσματικές στην ορθολογική διαχείριση και προστασία των υδατικών πόρων.

Ένα συνηθισμένο φαινόμενο για τους αγρότες που διαθέτουν ιδιωτικές γεωτρήσεις, είναι και η άρδευση - εκτός των ιδιόκτητων - και εκτάσεων γειτονικών τις οποίες ενοικιάζουν και οι οποίες βρίσκονται κοντά και γύρω από τις γεωτρήσεις τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι υπάρχουν αγρότες που διαθέτουν νόμιμη γεώτρηση με 20-30

στρέμματα (όσα απαιτούσε πριν 20 χρόνια η κανονιστική απόφαση) και αρδεύουν 100-200 στρέμματα .

Η δυνατότητα αυτή που έχουν ορισμένοι κάτοχοι γεωτρήσεων να εκμεταλλεύονται τα υπόγεια νερά σε βάρος άλλων αγροτών, έχει δυσμενείς επιπτώσεις γενικά στην ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων της και μακροπρόθεσμα στην εξάντληση των υπόγειων νερών της περιοχής και την πτώση της στάθμης τους.

Για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα αυτό καθώς και γενικότερα τα πρόβλημα της αλόγιστης χρήσης υδατικών πόρων και της σπατάλης που γίνεται από τους αγρότες μας ή άλλους χρήστες, επιβάλλεται ο έλεγχος και η αστυνόμευση της χρήσης νερού (αρδευτικού, κλπ.) είτε με την σύσταση και δημιουργία ειδικού σώματος ή υπηρεσίας, είτε με την κατάλληλη στελέχωση και οργάνωση των υπηρεσιών που ήδη υπάρχουν(Δ/νση Ε.Β., Αγροφυλακή), σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς όπως η τοπική αυτοδιοίκηση - ΤΟΕΒ κλπ.

3α. ΜΕΤΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ - ΤΕΧΝΙΚΑ (ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ - ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΡΗΤΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΤΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΔΡΟΛΗΨΙΕΣ).

Για τον έλεγχο της υπερκατανάλωσης και την καταπολέμηση της σπατάλης στην χρήση αρδευτικού νερού θεωρείται επιβεβλημένη η υποχρεωτική σταδιακή τοποθέτηση - εγκατάσταση (εντός 3-5 ετών) σε κάθε γεώτρηση η υδροληψία, μετρητού παροχής με τον οποίο θα είναι δυνατός ο έλεγχος της συνολικής ετήσιας κατανάλωσης νερού για κάθε χρήση.

Αυτό θα είναι εφικτό με την μέτρηση που θα γίνεται στην αρχή και το τέλος κάθε αρδευτικής περιόδου. Η διαπίστωση τυχόν υπερκατανάλωσης π.χ. άνω 10-20% αυτού που δικαιούται (ανάλογα με την έκταση, την καλλιέργεια κλπ.), θα συνεπάγεται αυστηρό χρηματικό πρόστιμο (π.χ. 100-200% επιπλέον του αρδευτικού τέλους του ΤΟΕΒ της περιοχής).

4. ΕΡΓΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ (ΑΧΕΛΩΟΣ - ΚΑΡΛΑ - ΣΜΟΚΟΒΟ ΕΡΓΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΙΦ. ΥΔΑΤ. ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΦΡΑΓΜΑΤΩΝ) ΚΑΙ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΥ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ.

5. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΓΡΟΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΑΡΔΕΥΤ. ΝΕΡΟΥ.

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

Κατόπιν όλων όσων αναφέρονται παραπάνω, εισηγούμαι να μην γίνει οποιαδήποτε μορφή νομιμοποίησης παράνομων ή «παράτυπων» γεωτρήσεων στο Ν. Λάρισας. Αντίθετα, μια τέτοια πρωτοβουλία την θεωρώ ως μέτρο ευκαιριακό, αποσπασματικό, άδικο και όχι προς την σωστή κατεύθυνση. Επίσης εκτιμώ ότι η νομιμοποίηση δεν θα βοηθήσει στη λύση του σοβαρού προβλήματος της ορθολογικής διαχείρισης και προστασίας των υπόγειων νερών του Ν. Λάρισας, το οποίο πρέπει να αντιμετωπισθεί σε επίπεδο υδρογεωλογικής λεκάνης Θεσσαλίας, στα πλαίσια ενός μακροχρόνιου σχεδιασμού και ενιαίας υδατικής πολιτικής.

ΛΑΡΙΣΑ 2 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1996

Κων/νος Ελ. Γκούμας

Πρόεδρος Δ.Ε ΓΕΩΤΕΕ / Κ.Ε